

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izmši nedelje in praznika, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrske dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne osira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se isvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Národna Tiskarna“ telefon št. 85.

Drugi slovenski katoliški shod.

V soboto je obelodanilo škofovo glasilo, „Slovenec“ vabilo na II. slovenski katoliški shod, ki bo zboroval drugi teden meseca septembra. Prečitali smo to vabilo opetovano, a priznati moramo, da nismo našli v njem ničesar kakor kopico tistih starih, dolgočasnih, bombastičnih fraz, katere pogreva v „Katoliškem Obzorniku“ dr. Aleš, in katere trosi po kmetih najmlajši knezoškofov agent dr. E. Lampe, fraze, ki morejo pri inteligentnem poslušalcu ali bralcu povzročiti le zdehanje. In niti podpis č. g. Janeza Flisa, generalnega vikarja ljubljanske škofije, ki je pritiskal — kakor pravi „Slovenec“ — kot pooblaščenec ljubljanskega knezoškofa pod to suhoparno, brezživno proklamacijo svoje ime, nam ni mogel vzbuditi posebnega zanimanja. Sicer pa so morali slutiti kaj takega menda že sami stavci „Katoliške tiskarne“, ki so spoznali brezupnost tega puščobnega povabila in ga hoteli rešiti vsaj s tem, da so mu privoščili največje črke in tisti tisk, v katerem se v inseratnem delu lista naznanjajo cene najmodernejših hlač in jopic. In le tem previdnim stavcem se morata zahvaliti škof Bonaventura in njegov generalni pooblaščenec, ako se je rešila proklamacija za II. slovenski katoliški shod med nami popolnega ignoriranja.

O tem bodočem shodu smo v svojem listu obširno pisali že takrat, ko je spočetka leta sprožilo njegovo idejo zeleno Ušeničnikovo trobilo. Kar smo povedali takrat, bi morali ponavljati zopet danes. I. katoliški shod je bil delo tistega dr. Mahniča, čegar slava ostane med Slovenci prav tako večna, kakor je nesmrtna slava Grka Herostrata. Dr. Mahnič je duševni oče tiste brezprimerno strastne bojevitosti sedanje mlajše duhovščine na Kranjskem in Goriškem, tiste brutalne duhovščine, ki je napovedala smrtni boj vsem svobodnim in naprednim idejam ter se zaklela, da uniči vse tiste stanove, ki se ne uklonijo brezpogojno duhovniški supremaciji. Mahnič je sklical I. slovenski

katoliški shod in položil temelj vsem tistim ljudem, ki so med Slovenci tekoma zadnjih osem let. Vlada ga je za to „rodoljubno“ delo nagradila s škofovsko mitro. Na kulturno in gospodarsko polje pa je stopil po tistem I. katoliškem shodu slovenski duhovnik ne kot dobrohoten učitelj in mir noseč prijatelj, nego kot zagrizen sovražnik, ki hoče pobiti in poteptati v prah vse, kar ne vstreza njegovim reakcionarnim, katoliško kozmopolitičnim in nenarodnim tendencam. Razne stanove, ki nočejo ukloniti svojega tilnika klerikalnemu izesu, so naskakovali pionirji Mahniča, Missije in Jegliča v teh osmih letih, hoteč jih ali podjarmiti ali pa uničiti. No, ni se jim posrečilo. Učiteljstvo in trgovstvo, ta stebra našega naroda, stojita slej kot prej trdno, in ne bodo ju podrli, ako sezidajo še toliko „oslovskih mostov“ in ustanove še toliko konsumov.

Vršil pa se bo še drugi katoliški shod. Strasti se bodo še stopnjevale, nasprotstva še pohujšala, boj še poostril. Že dandanes operirajo Mahničevi posvečeni učenci s palicami in pestmi, pretepajoč mirno in pohlevno slovensko ljudstvo, kakor ez pretepa le živina. Že dandanes napadajo krščansko-socialni Jegličevi pristaši svoje politične nasprotnike s kamenjem in jih pobijajo z gorjaci. Že danes je klerikalno časopisje do skrajnosti posurovelo, da ga moremo zavračati le še po geslu „milo za drago“ in „zob za zob“. Že sedaj si dovoljujejo duhovniki preklinjanje svojih vernikov, že sedaj jih sovražno odganjajo od verskih opravil in si lasté take pravice, kakoršne ima le papež... Da, do vrhunca je dospela zagrizenost in surovost nekaterih naših duhovnikov, in samo s strahom se morejo vprašati rodoljubi: ali je mogoče klerikalcem tirati sovražnost do naroda in do napredka še dalje?

Da, še dalje hočejo naši nasprotniki, še hujših bojov si žele, še bolj hočejo razklati naše ljudstvo. Zato pa sklicujejo II. katoliški shod.

Mi se ga ne bojimo, a tudi veselimo se ga ne, saj smo preverjeni, da se radost naših, vsled klerikalne srboritosti

do skrajnosti pritiranih domačih bojov samó — naši narodni nasprotniki, ki žanjejo ondi, kjer bi morali žeti mi. Preverjeni pa smo tudi, da prav zategadelj ne odobravajo misli II. katoliškega shoda niti vsi slovenski duhovniki. In celo izmej vrste odličnih somišljenikov konservativne politike se je oglasil v „Edinosti“ duhovnik s Štajerskega, ki se izreka z ozirom na državne in domače politične razmere odkrito proti II. katoliškemu shodu. Ta štajerski duhovnik piše med drugim takole:

„Na Kranjskem se v nemajo gotovi krogi zopet za katoliški shod. Mi siromašni Slovenci smo trdno uverjeni, da si tudi v sedanjih kritičnih časih moremo dovoljevati luksuz cepljenja moči in ne umemo, da s tem ne škodujemo le koristim naroda v sedanjosti, ampak da tudi igramo nevarno igro z bodočnostjo, da — z eksistenco naroda. Ali naj navajam dokazov? Ali ne vidimo vsi, kako pod prokletstvom našega partikularizma peša vse, vse, kar bi moglo biti sicer v pravi blagoslov božji na delu za obrambo moralnih in materialnih koristi naroda? Ali ne vidimo, kako so ovirani na delovanju Ciril-Metodova družba, „Naša straža“, „Zveza županov“? Pаметen človek mora biti sicer za koncentracijo moči in centralizacijo vsega delovanja, ali ob takih razmerah mora skoro želeti, da bi se za posamične dežele ustanovili posebni neodvisni odseki teh ustanov.“

Za danes sem hotel spregovoriti odkrito besedo glede na nameravani katoliški shod v Ljubljani: In da govorim kar naravnost: po mojem mnenju je katoliški shod za sedaj, nočem reči: nepotreben, gotovo pa, z ozirom na političke dogodke v državi, neumesten.

To mnenje bi želel — dragi gospod urednik — nekoliko utrditi. Nadejam se, da me ne bodo krivo umeli, in da ne bo zamere vzlasti na oni strani, na katero spadam že po verskih nazorih — duhovnika.

Vsaki misleči rodoljub se mora vendar vprašati, kaka aktualna potreba da govori za tak shod baš v sedanjem času? Zaradi par člankov v „Slovenskem Narodu“, ali

zaradi ustanovitve takega škofovskega odgojevališča še menda ni treba razburjati vsega naroda! In jaz se bojim tudi, da bodo prireditelji shoda več škodovali nego koristili tudi oni stvarisami, kateri hočejo koristiti. Usodna pogreška je, ako se goji in širi domnevanje, da vse, kar danes ne stoji tudi formalno v stranki prirejevalcev namerjanega shoda, je brezversko in sovražno naukom cerkve! Mej temi je mnogo poštenih sinov našega naroda, s katerimi se da izhajati in živeti. A baš mej temi utegne ob sedanjih razmerah spretna agitacija kaj lahko razširiti mnenje, kakor da katoliškemu shodu je v prvi vrsti namen politička agitacija, katere zadnje kurjenje segajo morda celovosebne ambicije posamičnikov!

Razmere pri nas so itak že jako nezdrave, čemu torej še bolj ostritina sprotje in provzročati nepotreben vihar? Ne z divjim bojem proti drugomislečim osebam, ampak z mirnim in prijaznim nastopanjem je možno kaj pridobiti za resnico. Vsa izkustva zadnjih let so pričala za to trditev mojo.

Če pomislimo nadalje na politični in gmotni položaj našega naroda, je pa naravnost zločin na narodni blaginji, ako se v tem toli kritičnem času še bolj podžogaj oženj razpora in se moč naroda celo po nepotrebnem slabi v njega gotovi pogin. Sedaj, ko nemški centralizem z vsemi silami deluje, da nas zadavi narodno in versko sedaj, ko bi proti zunanjim sovragom morali stati vsi kakor jeden zid: sedaj naj bi se pričkali med seboj, ali naj bodo Slovenci sami terciarji ali sami hudiči! Nikomur pa menda ni neznan, koliko bedo trpi naš narod, koliko se ga vsled te bede leto za letom izseljuje in pogublja v tujih krajih, kako nam narod gine, kako slovenska posest prehaja v tuje roke! Tu zastavimo vsi svoje sile! Katoliški duhovnik sem, in vest mi pravi, da sem vsikdar točno vršil dolžnosti vzvišenega poklica svojega. Pomisleke, ki jih navajam tu,

LISTEK.

Dragotin Kette.

Spisal Ivan Cankar.
(Dalje.)

L. 1895. je izstopil Kette iz ljubljanske gimnazije, ker ni imel denarja, da bi plačal šolnino. Zamudil je tako eno leto, moral vsled tega k vojakom in tam si je nakopal bolezen in smrt. Predno je odšel na gimnazijo v Novo mesto, je „privatiziral“ leto dni v Ljubljani. Živel je takrat v Vodmatu, in godilo se mu je slabo. Stanovala sva v skupni sobi; kljub vsem neprijetnim zaprekam in nadlogam, ki jih je bilo treba prenašati, sva zahajala skoro vsak večer v majhno gostilno v nekdanji Kravji dolini ter prepevala tam ganljive duete. Razvila pa sva ob jednem veliko literarno delavnost. Kette je pisal ob tistem času mnogo proze, — tako nekaj slik iz narave, ki so bile pisane v imenitnem slogu, in za katere bi bilo jako škoda, če bi se izgubile. Spravil se je tudi na dolg roman, toda mislim, da ga ni nikoli dovršil; napisal je kakih pet pol, ki so zdaj, če se ne motim, v nekem ljubljanskem uredništvu. Naslov prvega oddelka je bil „Kralj Matjaž“ in povest se je pričela v romantičnih viteških časih. Vsa

stvar bi bila imela biti romantično satirična slika žalostne slovenske zgodovine. Kmalu na to, ko je del to reč v stran, je hotel napraviti dolgo pripovedno pesem, — vrsto balad in romanc iz turških bojov in kmet-skih uporov. Tudi tega ni dovršil, pač pa mora biti v ostalini njegovi vsaj par romanc, ki so same za se popolnoma celotne, in ki so velike vrednosti. Pozneje teh pesmij nisem videl več, in v zbirki, izišli pri Schwentnerju, jih ni. V tej zbirki pogrešam tudi mnogo izmed onih pesmij, ki jih je zložil Kette v istem času, in ki so vsekakor ohranjene v njegovi ostalini. To so pesmi, ki so v temeljile že tedaj med nami pesnikov nenavadni ugled. V njih se kaže vsa krasna, vesela njegova duša. Ni jih v slovenski literaturi lirčnih umotvorov, ki bi se dali primerjati z njimi; to je prava, novorojena slovenska pesem. Mnogo je lirikov, ki se jim ne dá očitati ničesar; mislijo in čutov imajo, in imajo dovršeno formo; ali človek jih ne vzame rad v roko, in kadar jih čita, prestane brez vsake žalosti sredi verza. To so tisti pesniki, ki nimajo notranjega življenja: vsilili so se ljudem in življajo nezazluzeno slavo. Njihova dela so mrtvi kipi; ne poznajo vdihniti duše, ali pa je samo ime. Ker se jim ne dá očitati ničesar, ita ker se ne dá lahko dokazati, ali ima stvar živ-

ljenja ali ga nima, zato jim stavijo kritiki in literarni historiki visoke prestole, občinstvo pa se jih boji ter se jih ogiba. Tisto, kar je v pesniškem umotvoru resnično do-brega, se ne dá opisati; ne dá se določiti, zakaj je pesem lepa, zakaj seže s svojimi glasovi naravnost v srce. Kritiki stare šole secirajo kitice in verze, devljejo na rešeto ideje in čute, — a to je dolgočasno opravilo, ki ne zanima nikogar in ne koristi nikomur. O najlepših stvarih se dá s poetiko v roki in z naočniki na nosu dokazati, da jim manjka tega in onega, in da niso veliko vredne. Spoštovanja, ki ga čutimo do velikih pesnikov, ne izvira iz tistih lastnostij in prednostij umetnikovih, ki mu jih navadno pridevajo, ki so jih iznašli kritiki ter jih zasejali med ljudi in v zgodovino. To spoštovanje izvira iz nečesa posebnega, kar se ne dá imenovati in ne definirati. V vsakem verzu teh pesnikov leži nekaj toplega, čudovitega; sled pesnikove velike duše se vidi v neznatni besedi. Kdor prečita pesem, ni zvedel ničesar novega, ali vse najskrivnejše strune njegovega srca so zazvenele; izvanreden človek je vzbudil z močjo svoje žanjalnosti tista čustva, ki so spala dotlej nezbujena na dnu srca.

O Kettejevih lirčnih proizvodih, napisanih od l. 1895.—1898., se reče lahko vse, kar imajo navado govoriti o dovršenih

pesmih. Jezik je preprost, naroden, slog čudovito blagovzven, metrična oblika nedosežna; prirodnost in preprostost je v vsem mišljenju in čustvovanju; nikjer ni nič pretiranega in pretencioznega, a vendar se vidi, da je čutil in pel tako preprosto in iskreno človek širokega obzorja in nenavadno inteligenten. No vse to so prednosti, ki se čitajo lahko kjerkoli o kateremkoli manj vrednem poetu. Treba bi bilo drugih besed, da bi se moglo govoriti o Ketteju, kakor zasluži... Nes pametno bi bilo pisati natanko o tistih Prešernovih pesmih, ki jih vsi že davno poznamo, a ne vemo, kaj je na njih takega, da nam vzbuja vsak trenutek novo radost. Stritar jih je razlagal, toda mislim, da ga ni človeka, ki bi občutil po razlagi Stritarjevi večjo slast nad Prešernom. Ali Stritarju se ne more očitati, da bi bil napravil neumnost; pesnikov se sploh ne dá in se jih ne sme razlagati; če je poet razlage potreben, ne more biti mnogo prida. Kar je v pesniku najimenitnejšega, se ne dá prijeti, vživa se kakor duh cvetic. Tako je torej nepotrebno, da bi pravil posebej, zakaj se mi zdí ta ali ona pesem Kettejeva lepša od vseh drugih njegovih in lepša od vseh, kar so jih zapeli do danes slovenski poeti (?). Čisto nepotrebno je, da bi dokazoval, kako da jih v naši literaturi ni umotvorov, kakor

mi narekuje le vprašanje oportuniteti, vprašanje, ki se mi usiljuje z elementarno silo, in ki prihaja iz iskrenega slovenskega rodoljuba. Ne vprašujem torej: ali naj se prirejajo katoliški shodi, ampak vprašujem le: ali naj se tak shod priredi baš v sedanjih dneh? In na to zadnje vprašanje ne morem drugače odgovoriti, nego z odločnim — ne!! Jaz poznam slovensko ljudstvo in njega intenzivni verski čut in sem prepričan, da nevarnost ni tako akutna, da ne bi se tudi duhovnik v obrambi verskih interesov smel nekoliko ozirati in upoštevati narodne in politične interese naroda. Tako, bi hotel, naj se me ume, ko želim, da bi se katoliški shod za sedaj ne priredil.

Moje mnenje glede katoliškega shoda je torej to, da za tak shod v trenutku ni take aktualne potrebe, da bi ga ne mogli odložiti na jedenkrat pozneje. Ponavljam: politika, tudi konservativna in verska, mora gledati, da pridobiva prijateljev, ne pa da jih odbija. V to pa je neizogibni pogoj, da si množi število dobrohotnih ali vsaj objektivnih presojevalcev tudi med tistimi življi, ki niso na njeni strani, da torej odteza vsako podlago in vsaki povod za krivo domnevanje o nje namenih. Konservativni Slovenci pa moramo biti narodnjaki vsikdar in vselej. Na to stran moramo skrbeti, da ne bo nikakega dvoma o nas. Zato moramo — in tudi moremo, ako le hočemo — modro poštovati narodni in politični položaj svojega naroda, in vitalne potrebe, nastajajoče iz tega položaja, ne da bi le jedno samo pičico na „i“ žrtvovali od svojih verskih načel. Ali: sine ira et studio!

Tako duhovnik v „Edinosti“.

Preverjeni smo, da ostane glas štajerskega duhovnika le „glas vpijočega v puščavi“, a navedli smo njegovo mnenje kot dokaz, da je tudi med slovenskimi duhovniki, dasi niso somišljeniki našega lista in naše narodno-napredne stranke, še mnogo takih poštenih mož, ki so kot dobri rodoljubi z nami vred proti katoliškemu shodu.

Pa, kakor rečeno, mi se ga ne bojimo. Bojevali smo se z velikimi uspehi proti narčrtom I. katoliškega shoda, in trdno smo preverjeni, da se bomo z uspehi borili tudi proti II. na čast in korist svojega dragega naroda!

V Ljubljani, 4. julija.

Dr. Ebenhoch o položaju.

Gornjeavstrijski dež. glavar, drž. poslanec dr. Ebenhoch je bil v Išču pri cesarju v tričetrti urni avdijenci. Pogovor se je sukal o političnem položaju, gledé katerega se je izrazil Ebenhoch nekemu dopisniku lista „Oesterr. Volkszeitung“ v tem smislu, da je položaj Koerberjevega kabineta sedaj najugodnejši, ker ima časa dovolj, da stori, kar hoče. Ebenhoch se strinja z Grabmayrom, da mora začeti vlada z oktroiranjem. In sicer misli Ebenhoch, da začne polagoma oktroirati po mesecu avgustu jezikovni zakon in državnozbornski pravilnik. Nove volitve bi koristile le radikalcem. Stara večina se ne da več skrbeti, pač pa bi se mogle

so n. pr. Kettejeve pesmi: „V samotah“, „Zaprta so njena okenca...“ „Misli starca“ (str. 22), „Zašlo je žarko solnce...“ „Meglica vso vas že pokrivala je...“, „Tam zunaj je sneg“, „Jagnjet“, „Na trgu“, „Večer“ itd. V teh pesmih je vse edinstveno, dovršeno; ne dá ze ločiti oblika od vsebine in občutja; delujejo neposredno in celotno, s tisto sladko, nerazumljivo silo, kakor delujejo melanholični napevi belokranjskih narodnih pesmij. Kadar jih človek čita, spozna ves veliki razloček med literatstvom in poezijo in brez vsake kritike in brez presojevanja čuti, kaj je resnična umetnost. Imeniten vzgled Kettejeve lirске poezije je kratka pesem „Jagnjet“; v nji so združene vse krasne lastnosti Kettejeve umetnosti. S par besedami je naslikana pokrajina, je naslikano veselo, prešerno razpoloženje potujočega študenta, svobodnega človeka, ki je vzvišen nad ves svet in vživa življenje, kakor ravno pride, z milostno hvaležnostjo, v kateri je več hudo-mušnega humorja kot udanosti. S tem finim humorjem, v katerem je precej ironije visoko izobraženega človeka, ki ve, da je na svetu jako mnogo neumnega in umazanega, a zaradi tega ne proklinja, temveč s k večjemu pomilovalno nasmejuje, je pretkana večina Kettejevih pesmij do onega časa, ko se je napotil v Trst po bo-lezen in smrt. V ljubljanskih pesmih iz leta

združiti vse zmerne stranke. Spravne konference nimajo nobenega smisla. Opravilnik bi se moral spremeniti tako, da bi imel predsednik večjo disciplinarno moč. Razen tega bi se naj vpeljala parlamentarna straža.

Revolucija na Kitajskem.

Govor cesarja Viljema na ekspedicijski kor vzbuja v svetovnem časopisju največjo pozornost. Cesar je govoril izredno ogorčeno in izjavil, da hoče krivico osvetiti. „Ne bom miroval prej“ — je dejal — „dokler nemška zastava, združena z zastavami drugih sil ne zavira zmaganovito nad Kitajsko, in dokler se ne razobesi na zidovju Pekina, narekajoč Kitajcem mir. Bodite dobri tovariši z vsemi četami, s katerimi se snidete. Rusi, Angleži, Francozi in bodi kdokoli, vsi se boré za jedno stvar: za civilizacijo“. Cesar je svoje potovanje na sever preložil ali celo opustil. Imel je z večjim številom višjih častnikov vojnega ministristva pogovore o ekspediciji, katero vodi admiral Bendemann. Tudi grof Bülow se je vdeleževal teh konferenc. Nemčija pošlje do 12 000 mož na Kitajsko. Iz Šanghaja poročajo novo strašno, a še nepotrjeno vest, da sta bila istega dne kakor nemški poslanik ubita tudi francoski in angleški poslanik. Podkralji osrednje in južne Kitajske proglašajo princa Tuana, očeta prestolonaslednika in princa Kwangsija za upornika. Tuan in Kwangsi sta se baje polastila vse oblasti v Pekinu. Cesar je baje ujet, cesarica-vdova pa je menda poegnula.

Vojna v Južni Afriki.

Vojne proti Burom kar noče biti konec. Lord Roberts se ne more ganiti iz Pretorije, kajti v republiki Oranje, katero so proglasili Angleži kot pacificirano ter za anektirano, nastopajo Buri še vedno v velikem številu jako smelo, pa tudi z uspehi. Minole tedne so ujeli Buri nad 500 Angležev, sedaj pa javlja Roberts, da je imel generalni major Clements 28. junija med Senekalom in Lindleyem, torej južno Kronstadta, z Buri bitko, o kateri poroča jako previdno in sumljivo: „Vse zdravo. Sovražnik stoji v svojih starih pozicijah“. Pa tudi general Buller, ki je bil določen, da vjame Dewetovo armado, nima sreče. Njegov general Dalbot-Kock je imel nedaleč Standertona — torej na progi od Kronstadta proti Pretoriji — bitko, koncem katere se je moral burski močnejši četi umakniti. To je zopet dokaz, da ima Roberts še premalo vojakov, in je zategadelj umevno, da ne more poslati na Kitajsko niti jednega moža. Na Angleškem so vojne z Buri že do grla siti. Vlada hi rada poslala nekaj večjih oddelkov na Kitajsko, kajti Japonska se brani, da bi šla za Anglijo v ogenj po kostanj. Kapitalisti, katerih zlati rudokopi so rešeni, nimajo nobenega zanimanja več za vojno, javno mnenje pa je razočarano, in narod je postal nezadovoljen. Ako bodo Buri torej vojno nadaljevali še nekaj mesecev, bo mogel Krüger končno vendarle skleniti kolikor toliko ugoden mir. Londonska finančna kronika obsoja aneksijo republike Oranje, ker so prav radi tega postali Buri še neizprosnejši in vstraj-

1896. („Želje idealistov“, „Take so“, „Ne molim te ne...“) je več razposajenosti, kakor v poznejših novomeških, ki so mirnejše, a finejše. Ne vidi pa se v ni jedni, da bi ga bila kedaj zavedla forma ali konkretna vsebina na kaka stranpota. Njemu ni bilo ni do enega, ni do drugega; glavno mu je bilo občutje, mu je bila tista skrivna, nikjer izrečena misel, ki jo ima vsaka resnična pesem, ki preveva vse verze od prvega do zadnjega, jim da svojo barvo in svoj zvok. To je tista misel, ki zazveni čitatelju v srcu, tako da pozabi na zunanjo vsebino in še bolj na obliko posameznih verzov. Ob takih dovršenih pesmih pa se razvidi važnost zunanje oblike; če je nerodna in neprimerna, kviri vžitek, ideja se ne more uveljaviti in pesem ni več pesem; a če je preveč izpolnjena, če sili v ospredje, tedaj s svojim cingljanjem in žvenkljanjem vspava čitatelja, da ne vidi in ne sliši razen praznih besed ničesar. V lirski pesmi oblika ni samo posoda ideje ali čuta; brez oblike tudi čuta in ideje ni, oboje je poluoma zraščeno in se rodi ob enem. Beseda je liriku isto, kar je barva in črta slikarju... Ponavljam hitro, da pri vsem tem ne mislim na staro metriko, ki je s svojimi zakoni mladim pesnikom samo v oviro, dokler se ji ne izviijejo. Ketteju tega ni bilo treba: vzvišen je bil že od prvih svojih verzov nad vse zakone, ker je v

nejši. Anglija se bo morala odločiti ter ali dovoliti Burom pošten mir ali pa igrati na Kitajskem podrejeno vlogo ter se odreči svoji veljavi v vahodnji Aziji.

Občinski svet ljubljanski.

V Ljubljani, 4. julija.

Občinski svet ljubljanski je imel sinoči redno sejo, katere se je pod predsedstvom podžupana dra. viteza Bleiweisa udeležilo 21 občinskih svetnikov.

Otvorivši sejo, spominjal se je podžupan dr. vitez Bleiweis poroke nadvojvode Franca Ferdinanda z grofco Chotek, sedaj kneginjo Hohenberg. Pri tem zakonu imelo je srce glavno besedo, in narod slovenski pozdravlja ga torej tem simpatičnejše, ker je grofica Chotek člen stare češke rodbine. Občinski svet sklenil je soglasno, da se v imenu mestne občine povodom poroke odpošlje čestitka nadvojvodi Francu Ferdinandu.

Glede posojila, katero je mestna hranilnica za zgradbo nove šole dovolila občini sv. Križ pri Kostanjevici, se je obrestna mera (4½%) po nasvetu obč. svet. Plantana naknadno odobrila.

Potem je stavbeni svetnik Duffe obširno poročal o nujni popravili streh na hlevih nove topničarske vojašnice. Strehe, ki so napravljene iz lesnega cementa, so se začele šibiti in nekoliko šperovcev se je že podrlo, ker so tramovi vsled nezadostne ventilacije začeli trohneti. Komisija, ki je strehe ogledala, je izjavila, da je treba strehe v najkrajšem času popraviti. Ker je bila z dunajsko stavbeno družbo „Union“, ki je zgradila vojašnico, dogovorjena dveletna garancija, morala bi družba strehe, kakoršne so bile prej, na svoje troške popraviti. Ker pa je bila komisija mnenja, da strehe iz lesnega cementa niso za naše podnebje, in da bi kazalo, nadomestiti jih z navadnimi, z opeko kritimi strehami, predlaga mestni magistrat, naj se nove strehe z opeko pokrijejo. Ker pa so z opeko krite strehe dražje, moralo bi se družbi „Union“ doplačati 8900 kron. Svetnik Duffe je končno predlagal, naj se dosedanje strehe na hlevih vojašnice nadomeste z opeko kritimi strehami in naj se te strehe napravijo po načrtih, katere je družba „Union“ v odobrenje predložila. Obč. svet. Žužek je predlagal, naj se družba „Union“ pozove, da predloži natančen troškovnik, in naj da za nove strehe vsaj triletno garancije. Govorili so o stvari še občinski svetniki Lenče, Turk, Prosenc, Kozak in dr. Staré. Pri glasovanju je bil vzprejet predlog svetnik Duffeta z dodatnim predlogom obč. svet. Žužka. Dela izvršila se bodo za časa letošnjih vojaških vaj.

Stavbeni svetnik Duffe je poročal nadalje o popravili strohnelih lesenih tal v vojaškem avgmentacijskem skladišču. Po kratki razpravi, v katero je posegel obč. svetnik Žužek, sklenilo se je, da se namesto lesenih tal napravijo betonska tla, povrhu pa še poldrugi centimeter debela

svojem življenju ni čital nobene poetike, in so mu bili pesniki s prisiljeno izpiljenimi in filistrsko pravilnimi verzi velika gnusoba. Zato je bila njegova oblika naravna, svobodna in vselej mojstrska.

Večji del teh pesmi govori o ljubezni. Na radost je človeku, kadar posluša te mlade, rosne glasove, nikoli pretirano vzdihujoče, nikoli koketno trepetajoče, nikoli nervozne v današnjih nervoznih dneh. Kette je ljubil jako sentimentalne, jako otroške, jako fine obrazke. Ljubil je tiho, sentimentalno, pol otožno in pol ironično, kakor se ljubi otroke s smehljajočimi obrazi in velikimi očmi. Nekaj časa je ljubil oči — Josipine in takrat je napisal pesmi: „Želje idealistov“, „Zimska romanca“, „Romanca“, „Zašlo je žarko solnce“ itd.; pozneje, v Ljubljani, je pel na čast Štefaniji, njenih črnih oči, njenega beglega obraza in tistih dveh jamic v njenem obrazu. („Ah zapojte...“, „V samotah“, „Zaprta so njena okenca“, „Meglica vso vas že pokrivala je...“, dvoje sonetov itd.); ali naposled se je zaljubil v Angelo in iz te ljubezni, najglobokeje, najiskrenejše in najbolj tragične, so se rodile tiste čudovite pesmi, ki so Ketteju v slavo in njegovemu narodu v ponos in veselje, rodili so se namreč poleg nekaterih gazel in lirskih pesmi nedosežni soneti njegovi.

(Dalje prih.)

asfaltna plast. Za nova tla doplačati bo tvrdki Tönnies, oziroma asfaltni družbi, okroglo 2000 K.

Obč. svet. Dimnik je poročal o nedostatkih pri kurilnih napravah v realnem poslopju. Poročilo kranjske hranilnice, da se bodo te naprave temeljito popravile, vzelo se je v znanje.

Predlog mestnega magistrata, naj se za stavbenega voditelja pri zgradbi cesarja Franca Jožefa jubilejskega mostu najame strokovnjak Bohuslav Koči v Pragi, je bil soglasno odobren.

Konečno vršila se je tajna seja, v kateri se je rešilo več personalnih zadev.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 4. julija.

— Anarhija v deželi! Brez vse šale, anarhijo imamo v deželi. Pristaši našega kneza in škofa in vojvode — to bode v bodoče oficialni naslov gospoda Antona Bonaventure! — so se uprli, inscenirali so vstajo, revolucijo in pokorščino so odpovedali cesarju in njegovim oblastnjam. Bled je bil nekdan lastnina škofov in v tiste blažene čase, ko so brižinski škofje nakladali tlako in desetino Blejskim podanikom ter jim jemali mlada dekleta, v te blažene čase si žele nazaj! Pod geslom: Bled škofu! se je skovala zarota, in morda čujemo v kratkem, da se je pl. Kalteneggerju, kadar bo s svojim kolesom prisopel na Bled, prilično kaj takega pripetilo, kar se je pripetilo baronu Kettelerju, ko je na svojem ponižnem konjičku jezdil v Čung li jamen! Da, na Bledu je situacija isto tako kritična, kakor v Pekinu na Kitajskem! Vstaja je tu in tam, in vstašem na čelu stoje tu in tam presiti bonci. Pa dajmo besedo „Slovencu“, da naši čitatelji vsaj izvedo, kaj se je zgodilo. „Slovenec“ piše: „Okr. glavarstvo v Radovljici pa ni bilo še dosti poučeno. Zahtevalo je od župnega urada v Gradu, naj dopošlje v pregled eno tistih nevarnih svetinj. Župnik je seveda (!) odgovoril, da je Marijina družba vstanovljena s škofovim pismom, in da je v ti zadevi župnik odgovoren le svojemu škofu. Prišla je na vrsto ljubljanska deželna vlada z zahtevo, da se mora doposlati svetinja in 5 izvodov društvenih pravil. Župnik je iznova odgovoril, da je škof v tem oziru edina njegova pristojna gosposka.“ Vidite, tako so na Bledu prišle v konkurz c. kr. oblastnije, in gospod Oblak je že naročil pri Uršulinkah v Ljubljani dragoceno vezen vojvodski klobuk, katerega si bode knezoškof ljubljanski — morda bodoči predpustni torek — samoročno, sedeč na Babjem zobu, položil na svojo suverensko glavo! Tako je Bled srečno osvoboden od avstrijskega jarma, in devizo: „Avstrijanstva ne maramo“ so vporni župniki in kaplani dejansko in faktično izvedli in postavili v veljavo! Tolaži nas pri tem, da se bo revolucija širila od farovža do farovža — saj se gre za device in njihove družbe! — in če bo c. kr. oblast hotela kaj imeti, bo župnik ponosno odgovoril: Saj imam škofovo pismo, za me je škof edina pristojna gosposka! Zakon, postava ne veljata nič, škofovo pismo, to je korenina! Pri takih razmerah se pač ne bode čudili, ako izveste, da je pobožno ljudstvo, pijano od škofovih pisem, v Kranjski gori zasmehovalo celó c. kr. orožništvo, ko je opravljalo svojo službo! Tako se revolucija lepo dalje širi, in radovedni smo, kdaj bodo odstavili njega ekselencio barona Heina, ki po pisavi „Slovenčevi“ soditi, nima menda niti toliko moči, da bi ukrotil blejskega župnika Oblaka! Na Kranjskem je pač vse mogoče! Lahko noč!

— Odlični ruski gost. Te dni se je mudil v Ljubljani vseučilišni profesor, slavni slavist in akademik Vladimír Ivanovič Lamanskij iz Petrograda. Veleodlični slovanski učenjak, česar ime je znano in spoštovano po vsej Evropi in tudi preko njenih mej, je počastil s svojim posetom tudi naše uradništvo.

— Šolska „abderitost“. Bivši naučni minister Gautsch je vpeljal med drugim tudi „vročinske počitnice“ in odredil, da kadar kaže toplomer ob 11. uri zjutraj 18° R, da tedaj naj odpade popoldnanski šolski pouk. Pri nas kaže toplomer že tri dni ob omenjeni uri čez 20°, a popoldnanski pouk se nadaljuje kakor poprej, češ, da bi znatiželna mladina ne stradala duševne hrane. In

vsakdo ve, kako je popoldne v mnogoštevilnih, solncu izpostavljenih razredih, in kaj je mogoče opraviti pri telesno izmučenih učencih. V Novem mestu se poslužujejo omenjene naredbe (horribile dictu!), a v Ljubljani ne, bržčas za to ne, ker smo tukaj za dobrih 100 m bliže solncu. V Gorici so zaključili šolsko leto že 28. junija in v Kopru celo 26. junija, a v Ljubljani je bila velika škoda žrtvovati dve šolski uri dne 30. junija. In vendar pravijo, da veljajo isti predpisi za vso Avstrijo!

— Iz Marije Device v Polju se nam piše: Sadovi poljskega župnika Kolarja kažejo se v vedno lepši luči. Kakor vam je znano, imeli smo preteklo nedeljo v Polju shod. Moj namen ni ta shod še enkrat popisovati, ker je to že storil neki g. dopisnik pred mano. Hočem samo povedati, kako ulogo igra v tej vojski župnik Kolar. Nekega dne grem po cesti proti Vevčam in srečam dve ženski. Jedna je jokala in tožila, da bi bila raje delala za 5 kr. ceneje kakor prej, da bi le ne bila „duše prodala“. Govorica je namreč med delavkami, da so one, ki simpatizirajo s socialnimi demokrati, prodale dušo za 5 kr., kajti ti so po nazorih terciarjalk zapisani vsi v „drugo vero“. Nekemu možu v Zadvoru so tovariši vedno predbacivali, da se je zapisal v ta „drugo vero“, ker je namreč socialnim demokratom več verjel kot dr. Kreku. Dotičniku se je to tako hudo zdelo, da se mu je zmešalo. Vzrok takih in enakih dogodkov sta brezdvomno naša dva „gospoda“, ki begata ljudstvo z grožnjami. Je pa tudi korenjak naš župnik! Ni dolgo, ko se je na prižnici ob prsa trkal in vpil, da se nikogar ne boji. Taki izrazi pač niso novi; saj se mnogokrat zgodi, da se kak pijan kmetski fant v kaki žganjariji na enak način hvali s svojo močjo. Saj je pa tudi lahko ponosen nase in na svoje prihodke. Ni dolgo, ko je hvalil neko hišo, ker mu je gospodinja kot botra darovala 10 K. Seveda, da delavcev ne hvali, ker mu ti ne morejo darovati kot botri kar celega petaka. Sedaj vidimo, kdo je vsejal prepir med prej mirno ljudstvo. Župnik vedno govori, da želi miru in svoji fari; mi pa mislimo, kdor seje prepir, ne more upati, da bi žel mir.

— Kres na Drenikovem vrhu se bode žgal po starem običaju danes zvečer, na predvečer slovanskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda. Pelo bode slov. trgovsko pevsko društvo, katero, kakor smo že naznanili, priredi to slavnost. Ker vreme kaže lepo in ugodno, se gotovo udeleži prav mnogo narodnega občinstva te pomembne slavnosti.

— Mestno kopališče v Ljubljani. Da se omogoči zlasti delavcem poraba mestnega kopališča, sklenil je občinski svet v sinočni seji, vstrezajoč želji delavskih krogov, da bode mestno ljudsko kopališče v prihodnje otvoreno od sedmih zjutraj do ene popoldne (dosedaj je bilo odprto le do dvanajstih) in od treh popoldne do osmih zvečer. Na ta način bodo delavci opoldanski odmor lahko porabili za kopel v ljudskem kopališču.

— Zgradba novega mostu. Na Poljanskem nasipu pričeli so pri hiši Ivana Škerjanca že demolirati nekatere hišne dele. Kakor znano, zvišata se zaradi mostu ondi Resljeva cesta in Kopitarjeve ulice blizu za 1 m, vsled tega dobila Velkavrhova in prvoimenovana hiša nekoliko predrugačeno lice.

— Podaljšanje Hilšerjevih ulic. Nova cesta od Gradišča do Bleiweisove ceste se gradi sedaj tudi že v ostalem delu — Igriške ulice Bleiweisova cesta.

— Prispevkov za civilno godbo nabranih je sedaj med meščanskimi krogi nad 1600 kron.

— Zidarsko in tesarsko društvo. Veselica tega društva, ki se je vršila v nedeljo v gostilni „Novi svet“, se je obnesla povsem prav dobro. Občinstva je prišlo toliko, da je bil vrt docela in do konca veselice popolnoma zaseden. Domžalska godba je svirala prav marljivo in na občno zadovoljstvo. Pri plesu v salonu je vladala velika živahnost. Društvo vstrajno napreduje ter si je pridobilo med narodnim občinstvom vse simpatije. Zidarsko in tesarsko društvo se vdeleži v nedeljo slavnosti „Sokola“ v Kranju korporativno z zastavo.

— Ciril-Metodova veselica v Šiški. Skupni dohodki veselice pri Matjanu v Zg. Šiški dne 17. p. m. so znašali 408 K

14 vin, stroški so znašali 145 K 18 vin, čisti ostanek 262 K 96 vin. Od te svote se je izročilo osrednji blagajnici Ciril-Metodove družbe kot „pokroviteljstva“ za službenega člana podružnice v Šiški gosp. Antona Pogačnika 200 K. Za šolske potrebe revnih šišenskih učencev 10 K, pevski blagajnici pa končni ostanek 52 K 96 vin.

— V Kamniku je bila pretečeni teden razstava risarskih izdelkov, ki so jih napravili učenci ondotne obrtne nadaljevalne šole. I. tečaj, v katerem je poučeval gosp. učitelj Gorjup, je obiskovalo poprečno 20 učencev, v II. tečaju pa je imel g. učitelj Štefančič 8 učencev. Dasi je bilo število učencev tako pičlo, je bilo izgotovljenih vendarle veliko risb; saj je bilo razstavljenih okoli 200 listov, ki so kazali risarske izdelke iz prostoročnega, geometričnega in strokovnega risanja raznih strok. Med temi so bile posebno lepo izdelane risbe iz geometričnega risanja I. letnika in pa risbe kolarjev, zidarjev in lončarjev II. letnika. Prav zanimivo je bilo videti posode, ki jih je lončarski vajenec izdelal in nadel z ornamentiko predloženih mu predlog. Da sodimo povse nepristransko, moramo priznati, da je napravila razstava prav ugoden utis na vse obiskovalce, katerih je bilo mnogo. Gg. učitelja Štefančič in P. Gorjup sta storila svojo dolžnost v polni meri in vodstvu te obrtne nadaljevalne šole zamoremo le čestitati k tako dobremu uspehu.

— Tombolo s prosto zabavo priredi gasilno društvo v Begunjah na vrtu gostilne g. I. Avsenika v nedeljo 8. julija ob 4. uri popoldne. Čisti dohodek je namenjen za napravo potrebnega orodja.

— Veliki koncert priredijo mariborski slovenski abiturienti v soboto, dne 14. t. m., na vrtu „Narodnega doma“ v Mariboru. Sodeluje vojaška godba in pevski zbor. Po dovršenem vsopredju prosta zabava in ples v dvorani „Nar. doma“. O slabem vremenu se vrši tudi koncert v dvorani.

— Mestna hranilnica v Novem mestu. V mesecu juniju 1900 je 136 strank vložilo 87.805 K 54 h., 23 strank pa vzdignilo 42.814 K 21 h., torej več vložilo 44991 K 33 h., 15 strankam se je izplačalo posojil 17.700 K. Stanje vlog 1.498.865 K 25 h. Denarni promet 321.164 K 72 h.

— Amerika in Hrvatska. To sta zdaj obljubljeni deželi za naš — kmetijski stan! Pretekle dni je šlo okoli 50 fantov in moš z Dolenjskega v „šume“ na Hrvatsko in v Slavonijo drva, hlode in drug les žagat in tesat. Ženski svet v tovarne in podobne mestne službe, moški pa ven na tuje. Lepa perspektiva se nam odpira na deželi!

— Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu juniju 1900 je 181 strank vložilo 60.715 K 67 h., 124 strank pa vzdignilo 37.578 K 38 h., 21 strankam se je izplačalo posojil 28.977 K, denarni promet 274.543 K 52 h.

— Pod tovarni voz padel je včeraj popoldne v Slomšekovih ulicah Ivan Pintarič v Kolodvorskih ulicah št. 43. Vozil se je z bicikelom proti vojašnici. Za njim je pridiral s tovarnim vozom Staretov hlapec Franc Jontes in ga je hotel prehiteti. Zadel sta skupaj, in Pintarič je padel pod voz. Kolesa sta mu šla čez desno nogo in roko in čez bicikel, ki je bil popolnoma zlomljen. Vrh škode na bicikelnju je dobil tudi na nogi in na roki telesne poškodbe.

— Narodna veselica bo jutri ob 4. popoldne v gostilni pri Zabukovcu na cesti na Loko št. 10. Vabijo se znani gospodje prijatelji na to obletnico.

— Meteorol. mesečni pregled. Minoli mesec rožnik je bil srednje tople in precej moker. — Opazovanja na toplomeru dadó povprek v Celzijevih stopnjah: ob sedmih zjutraj 14°6', ob dveh popoldne 22°1', ob devetih zvečer 17°1', tako da znaša srednja zračna temperatura tega meseca 17°9', za 0°1° nad normalom. — Opazovanja na tlakomeru dadó 734,7 mm kot srednji zračni tlak tega meseca, za 1,3 mm pod normalom. — Deževnih dni bilo je 14, padavina znaša vsega skupaj 224,9 mm.

* Roman izseljenca. Koncem osemdesetih let se je izselil iz Ogrske v Brazilijo neki Bartol Dumokos. Najpreje je sadil kavo, a tu ni imel sreče. Potem se je bavil z nakupovanjem kave za reško kavno importno društvo in sicer več let. Nedavno pa mu je društvo ponudilo stalno službo

na Reki. Peljal se je torej na jadrenjaku „Stelli“ v domovino. Ko so pripluli v Jadransko morje, mu je nakrat vsled srčne kapi umrla žena, s katero je bil poročen šele leto dni. To ga je tako razžalostilo, da se je ustrelil, baš ko so spustili mornarji soprogovo truplo v morje. V pismu, ki ga je ostavil, pravi, da je imel samo jedno radost — svojo ženo, a sedaj, ko ga je ta zapustila, se ne mara še nadalje boriti z osodo, katera ga je itak vedno preganjala. Dumokos je bil 36 let star; ostavil je vrednostnih papirjev za 4000 frankov.

* Največ razglednic se je razposlalo menda te dni iz moguške pošte, ko so slavili ondi 500letnico Gutenbergovega rojstva. Došlo je namreč na pošto toliko razglednic, da so bili uradniki nesposobni, ekspedirati vse, in so morali priti zategadelj na pomoč vojaki. Baje se je odposlalo 1½ milijona razglednic.

* Požar v Carigradu. Iz Carigrada javljajo, da je nastal v pondeljek popoldan v bližini Jildiske palače velik požar. Zgoraj je hiša pokojnega paše Osmana in veliko majhnih hiš. Škoda je jako velika. Sultan je gledal požar s svojega okna ter dajal po svojem pobočniku povelja gasilcem.

* S svinčnikom zastrupil. Neki amerišanski bogataš je hotel deti v držalo svoje bilježnice nov svinčnik. Pri tej priliki pa se je zbolel pod nohtom s konico svinčnika. Milijonar se ni brigal za to malo ranico. Ponoči pa ga je zbudila strašna bolečina v roki, katera je bila že vsa otekla. Poklicali so hitro zdravnika, toda bilo je prepozno, milijonar je umrl vsled zastrupljenja krvi.

Književnost.

— „Učiteljski Tovariš“. Št. 19. Vsebinska: Varčujmo s časom! — Higijena doma in v šoli. — O kvinkvenjah. — Učiteljski pravnik. — Zmes. — Dopisi. — Društveni vestnik. — Vestnik. — Duševna kultura na Kavkazu — Jubilejska samopomoč. — Uradni razpisi učiteljskih služeb. — Listnica upravnistva.

— Žarki in snežinke. Etb. Kristan VI. zvezek prinaša pod skupnim naslovom „Spomini“ tele pesmi: V spominsko knjigo. — Spomini. — Slavica. — Mladostne slike. Vsak zvezek te zbirke pesmij stane 20 h. ter jih je dobiti pri avtorji v Trstu in pri L. Schwentnerju v Ljubljani.

— „Izvestja Muzejskega društva“. Vsebinska 3. sešitka je tale: 1. Viktor Steška: Academia Operosorum. (Konec). 2. dr. Fr. Kos: O treh tržaških škofih, imenovanih Johannes. 3. A. Koblar: Dobrotniki nekdanjega ljubljanskega jezuitskega kolegija. Slovestvo. 1. A. K.: „I castelli della Val d'Arsa“, sp. C. de Franceschi.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 4. julija. Vest o smrti knezonadškofa Skrbenskega ni bila resnična. Knezonadškof je res nevarno bolan, a danes mu je že dokaj bolje.

Dunaj 4. julija. Iz Berolina je došla vest, da so bili 18. junija vsi poslaniki v Pekinu povabljeni v Čunglijamen, t. j. na kitajsko zunanje ministrstvo. Vsi poslaniki razen nemškega so slutili zavratne naklepe in niso šli. Baron Ketteler pa je jezdil tja in bil na poti pred ministrstvom umorjen.

Berolin 4. julija. Iz Šanghaja je došla vest, da so poslaništva v Pekinu večinoma razdejana. Tudi angleško poslaništvo, kjer je zbran ves inozemski diplomatski kor, naskakujejo boksarji.

Berolin 4. julija. Ko so spustili danes v Wilhelmshavenu novo bojno ladijo „Wittelsbach“ v morje, je imel cesar Viljem znamenit govor. Dejal je, da je ocean torišče sedanje nemške zunanje politike. Ako Nemčija noče izgubiti svojih pridobitev, katere si je priborila pred tridesetimi leti, mora biti na morju močna.

Berolin 4. julija. Nemški konzul v Čifuju javlja, da je Tsientsin oblegan. Boksarji so porušili vse železniške proge in mostove. V Mugdenu so boksarji pomorili več tujcev.

Toulon 4. julija. Bojna ladija „Colombo“ se je odpeljala z 827 možmi na Kitajsko.

Pariz 4. julija. Francosko vojno ministrstvo odpošlje na Kitajsko še dve topničarski bateriji.

London 4. julija. Okoli Tsientsina se vrše neprestano boji. Podadmiral Seymour je ranjen.

London 4. julija. Iz Tsientsina se poroča, da vlada v Pekinu popolna anarhija. Razen treh poslaništev so vsa porušena in razdejana. V Pekinu je še 700 Evropejcev, ki so se zatekli k angleškemu poslaniku.

Washington 4. julija. Kitajski cesar in cesarica sta ujetnika princa Tuana, ki je sedaj absoluten gospodar.

Poslano.*

„Društvo za zgradbo zavetišča in vzgojevališča za zanemarjene dečke v Ljubljani“ imelo je dne 30. junija t. l. v mestni šoli na Cojzovi cesti svoje občno zborovanje.

To bi se moralo že pred 2 letoma zgoditi, toda društveni tajnik, gospod Ivan Smrekar ni pripravil tega zborovanja, ker ni mogel nekaterih računov pri društveni blagajni urediti.

Društveni odbor zahteval je skozi 3 leta, to je od leta 1897 neprestano od tajnika J. Smrekarja, da mora denar, kar ga je brez vednosti in brez dovoljenja odtegnil in za svoje namene porabil, blagajni povrniti, predno se vrši nov občni zbor.

Odbor hotel je zadevo, o kateri so se po mestu raznašale razne govorice, na vsak način pred občnim zborom mirnim potom rešiti in se vsaki kritiki izogniti.

Pred 14. dnevi imel je društveni odbor zadnjo sejo in takrat je odbor zahteval od Smrekarja, da mora pred občnim zborom poravnati društveni blagajni, kar je on denarja sprejel na članarini, darovih in za prodane srečke, in ga je brez dovoljenja odbora pridržal in porabil.

Ta vsota znašala je po lastnem priznanju g. tajnika Smrekarja 2410 K 16 h in ker ni mogel plačati, zavezal se je na zahtevo odbora, da bode dal pred občnim zborom menico za to vsoto društveni blagajni, in da plača ta primanjkljaj v 6 mesecih.

Tako mu je odbor gladil pot za rešitev iz velike zagate, v katero je bil tajnik s svojimi nesrečnimi špekulacijami zabredel.

Toda mož se je čez noč premislil in ni položil, kakor dogovorjeno, menice v društveno blagajno, temveč na zadnjem občnem zboru odstranil je na tihotapski način ves prejšnji odbor, izimši 3 člane, in s pomočjo nabranih pooblastil in novih članov, ki pa še vpisnine in članarine vplačali niso, izbral si je odbor, od kojega pričakuje, da mu bo društveni blagajni odtegnjenih 2410 K 16 h, nepoznajoč razmer, odpustil in se njegovim ponesrečenim podjetjem pridružil in po njegovi piškali plesal. Gospod Smrekar skušal je že štirikrat od prejšnjega odbora doseči, da mu nabrano glavnic 30.000 gld. na njegovo prezadolženo hišo v Trubarjevih ulicah posodi in ga izvršilne prodaje reši!

Umevno je, da odbor, v katerem sta bila tudi velečastita gospoda generalvikar Flis in stolni dekan Zamejec, torej moža istega stanu, kakor g. Smrekar ni mogel tej zahtevi društvenega tajnika ustreči, ker društvo sme ves nabran denar le za zgradbo zavetišča po pravilih porabiti.

Troški so preračunani na 200.000 K, in treba bode še nekaj časa čakati, ker nespametno bi bilo, če bi društvo na dolg začelo zavod graditi, in bi v take dolgove zabredlo, kakor je gosp. Smrekar pri svoji hiši to storil.

Čuje se pa, da namerava g. Smrekar sedaj, ko nima več strogega nadzorstva brez odloga pričeti s svojimi eksperimenti, in bati se je, da težko nabrani denar brez miselnosti potrosi.

Večina članov imenovanega društva pričakuje od visoke c. kr. vlade, da pregleđa račune in blagajno in prepreči izgubo, ki bi društvo uničila in dosego blagega namena tega društva za večne čase onemogočila. Caveant consules!

Več članov.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Narodno gospodarstvo.

Trgovska in obrtniška zbornica.

(Dalje.)

Je pa še drugih razlogov za to, da je obrtni red navesti na konsumna in jednaka društva.

Vsled izvršitve dejanj, kakor jih predpisuje zadrugi zakon, postanejo pridobitne in gospodarske zadrugi se le eksistentne kot juristične osebe. Kot juristične osebe se pa morajo, če hočejo priti kak obrtniški obrat, ravnati po predpisih vseh tistih zakonov, po katerih se mora ravnati fizična oseba, ki ima splošne pogoje za pridobitv kake obrtne pravice. Konstituiranje in registriranje je zadrugi šele vposobilo, da sploh more dobiti kako obrtno pravico, ni ji pa še dalo te pravice, ampak zadruga mora še vse to storiti, kar predpisuje obrtni red za pridobitev kake obrtne pravice; samo po sebi se pa ume, da se mora tudi potem, ko je dosegla obrtno pravico, pri izvrševanju te pravice ravnati po vseh predpisih obrtnega reda, ravno tako kakor vsaka fizična oseba. In kakor veljajo vsa druga določila obrtnega reda tudi za konsumna in jednaka društva ravno tako pa veljajo zanje tudi določbe o nedeljskem počitku: zakon z dne 16. jan. 1895 drž. zak. št. 21, ki je stopil na mesto § 75. obrtnega reda in čiga člen I. ukazuje: „Ob nedeljah ima počivati vsako obrtno delo!“

Ukaz trgovskega ministva z dne 5. nov. 1888 št. 7320 pravi: „Die Consumvereine dürfen nur dann an Nichtmitglieder verkaufen, wenn ihre Statuten die ausdrückliche diesfällige Bestimmung enthalten, und wenn sie auf Grund dieser Statuten den Verkehr mit dem Publicum bei den Gewerbebehörden angemeldet haben. Es ist somit solchen Consumvereinen, hinsichtlich welcher die Bedingungen für den Verkauf an Nichtmitglieder nicht vorhanden sind, der Verkehr mit dem Publicum zu untersagen, und wenn sie solche Geschäfte dennoch betreiben, gegen dieselben mit den Strafbestimmungen der Gewerbeordnung vorzugehen.“ (Dalje prih.)

Darila.

Družbi sv. Cirila in Metoda. so od 6. do 30. junija poslali prispevkov p. n. gospoda in društva: Ženska podružnica v Črnomlju 50 K, dež. nadinž. K. v Zagorju pri „Medvedu“ 6 K, J. Resman v Trzinu 6 K 40 vin., učiteljsko ljudskih šol v Kranju in na Primorskem ob smrti dek. Mežnarca 12 K 50 vin., vesela družba v Rancin-gerjevi gostilni v Trbovljah 2 K 10 vin., žup. Iv. Sakser v Hotečrski 4 K, v trnovskega župnišča nabiralnik je vtaknil rodoljub Podlimbarski 10 K, podružnica v Šempasju 37 K 50 vin., podružnica za Velikovec in okolico 64 K 24 vin., Jos. Novak v Radečah 10 K, upravništvo „Slov. Nar.“ 302 K 99 vin., med katerimi je tudi dohodek šišenske veselice v znesku 200 K.

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Upravništvu našega lista so poslali: Za družbo sv. Cirila in Metoda: Gosp. Ivan G. Orel v Beljaku 3 K 50 vin. — Dijaški krog v Ljubljani, 2 K. — Klub slovenskih biciklistov „Ljubljana“ v Ljubljani mesto venca na krsto svojega člana J. C. Juvaniča 10 K. — Gosp. Dragotin Žagar v Ljubljani vezilo za god. blagovestnikoma sv. Cirila in Metoda 5 K. — Skupaj 20 K 50 vin. — Hvala darovalcem!

Za Prešernov spomenik: Dijaški krog v Ljubljani 4 K. Živeli!

Za učiteljski konvikt: Neimenovana gospa v znak hvalečnosti 4 K. — Svoto smo izročili g. J. Dimniku v Ljubljani, ki s tem hvaležno potrjuje prejem.

Za fotografijo za amatérje. Priznana izborne fotografije salonske in popotne aparate, nove neprekošene momentne ročne aparate, kakor vse fotografije potrebščine ima A. MOLL, c. in kr. dvorni dobavitelj, DUNAJ, Tuchlauben 9. Fotograficična manufaktura, ustanovljena 1854. l. Na željo se pošlje veliki ilustrirani cenik brezplačno.

b (11—7)

Pri Ervinu Burdyeh-u, lekarju v Škofji Loki se dobiva (321—42)

ustna voda

z novim antiseptikom katero je sestavil zobozdravnik dr. Rado Frlan, katera ohrani zobe zmiraj zdrave in bele, ter zamori vsako gnjilobo. Steklenica, zadoščajoča za eno leto, stane 2 kroni, po pošti 2-05 kroni.

Umri so v Ljubljani:

Dne 30. junija: Gustav Fišer, zasebnik, 80 let, Kongresni trg št. 13, ostarelost.

Dne 2. junija: Marija Grošelj, stražnikova hči, 7 mes., Krakovski nasip št. 10, pljučnica. — Pavla Petrovič, šivilja, 21 let, Gradaške ulice št. 8, jetika.

V deželni bolnici:

Dne 29. junija: Anton Solar, čevljar, 43 let, vodenica.

Ako si hočete za malo denarja prirediti krepčalo in okusno domačo pijačo, treba da poskusite

10 litrov sadnega soka, ki s vodo pomešani vakipe, dá 110 do 140 litrov sadnega vina.

Same-zalogo za Ljubljano ima Adolf Kopriwa, Sv. Petra cesta št. 44.

VILJEM ETTER, stiskalnica za sadni sok, Sigmaringen (Hohenzollern).

Meteorologično poročilo.

Vilna nad morjem 3042 m. Srednji srčni tlak 754.9 mm.

Julij	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Podlaga v 24 urah
3.	9. svečer	732.3	22.8	brezvetr.	jasno	00 mm.
4.	7. zjutraj	732.5	19.1	sl. vzhod	jasno	
	2. popol.	731.6	30.1	sl. jzhod	del. oblak.	

Srednja včerajšnja temperatura 23.6°, normale: 19.3°.

Dunajska borza

dne 4. julija 1900.

Skupni državni dolg v notah	97.55
Skupni državni dolg v srebru	97.20
Avstrijska zlata renta	116—
Avstrijska krona renta 4%	97.25
Ogrska zlata renta 4%	115.60
Ogrska krona renta 4%	91.15
Avstro-ogrske bančne delnice	1730—
Kreditne delnice	680—
London vista	242.30
Remski drž. bankovci na 100 mark	118.60
80 mark	23.71
80 frankov	19.29
Italijanski bankovci	90.85
G. kr. cekini	11.83

Ces. kr. avstrijsko državno železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. junija 1900. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 5 m. po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Isl, Solnograd, Zell ob jezeru, Lend-Gastein, Inomost; čez Klein-Reifing v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 17 m. zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reifing v Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vari, Heb, Francove vari, Karlove vari, Prago, Lipsko; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m. dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 6 m. popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Geneve, Pariz; čez Klein-Reifing v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vare, Heb, Francove vare, Karlove vare, Lipsko, Dunaj via Amstetten. Ob 7. uri 9 min. zvečer osonni vlak v Jesenic. Vrh tega ob nedeljah in praznikih ob 5. uri 41 min. popoldne v Podnart-Kropo. — **Proga v Novomestu in v Kočevju.** Osonni vlaki: Ob 6. uri 54 m. zjutraj, ob 1. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 55 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža.** Ob 5. uri 15 m. zjutraj osonni vlak v Dunaj via Amstetten, iz Inomosta, Solnograda, Lince, Steyra, Isla, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. Ob 7. uri 45 min. zjutraj osonni vlak iz Jesenic. — Ob 11. uri 16 m. dopoldne osonni vlak v Dunaj via Amstetten, iz Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejovic, Solnograda, Lince, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Pontabla. — Ob 4. uri 38 m. popoldne osonni vlak v Dunaj, iz Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m. zvečer osonni vlak v Dunaj, iz Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejovic, Lince, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. Vrh tega ob nedeljah in praznikih ob 8 uri 20 min. zvečer iz Podnarta-Krope. — **Proga iz Novega mesta in Kočevja.** Osonni vlaki: Ob 8. uri 21 m. zjutraj, ob 2. uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 48 m. zvečer. — **Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik.** Ob 7. uri 28 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 5. uri 50 m. in ob 10 uri 25 m. zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — **Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika.** Ob 6. uri 49 m. zjutraj, ob 11. uri 6 m. dopoldne, ob 6. uri 10 m. in ob 9. uri 55 m. zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. (1305)

Staroslavno žvepleno kopališče na Hrvatskem

Varaždinske toplice

ob zagorski železnici (Zagreb-Čakovec).

Železniška postaja — pošta in brzojav.

Analiza po dvornem svetniku profesorju dr. Ludwigu l. 1894. 58° C vroč vrelce, žvepleno mahovje, nedosegljivo v svojem delovanju pri mišični skrini in kosteni v členkih, boleznih v zgibih in otrpenju po vnetici in zlomljenju kosti, protinu, živčnih boleznih, boleznih v kolki itd., ženskih boleznih, poltnih in tajnih boleznih, kroničnih boleznih oblisti, mehurnem kataru, škrofeljnih, angleški bolezni, kovnih diskrazijah, n. pr. zastrupljenju po živem srebru ali svincu itd.

Pitno zdravljenje pri boleznih v žrelu, na jabolku, prsih, jetrih, v želodcu in v črevih, pri zlati žili itd. itd.

Elektrika. — Masaža.

Zdravilišče z vsem komfortom, vodovod iz gorskih vrelcev, zdravljenje z mrzlo vodo z douche — in po Knepu, celo leto odprto; sezona traja od 1. maja do 1. oktobra. Prekrasen velik park, lepi nasadi, lepi izleti. Stalna zdravniška godba, katero oskrbujejo člani orkestra zagrebske kr. opere. Plesne zabave, koncerti itd.

Na postaji Varaždinske toplice pričakuje sleherni dan omnibus goste. Tudi so na razpolago posebni vozovi in se je zaradi istih prej obrniti na oskrbnišvo kopališča.

Zdravniška pojanila daje kopališki zdravnik doktor A. Longhino. — Prospekte in brošure razpošilja zastonj in poštne prosto

(746—11) oskrbnišvo kopališča.

Etterjev sadni sok

in gotovo boste jako zadovoljni. Iz Etter-jevega sadnega soka narejeno sadno vino je priljubljeno v tisočih rodbin in pridobiva od dne do dne več prijateljev. Liter te izborne pijače stane okoli pet krajcarjev.

(1089—10)

Četrty ponatis D

brošurice

„Izgubljeni Bog!“

je izšel

in se dobiva v L. Schwentnerjevi knjigo-tržnici komad po 20 vin., po pošti 3 vin. več.

Svarilo.

S tem svarim vsakoga, da ne dá gg. Karolu in Antonu Kremžaru, ki sta došla pred več časom iz Reke v Ljubljano, nič na upanje ali na posodo, ker jaz nisem nikakor plačnik za dolgove, ki bi jih moja sinova napravila. (1326—2)

V Ljubljani, dne 3. julija 1900.

Anton Kremžar

strojevodja juž. žel. na Reki.

oče.

Genó se prodá lepa, nova vila v Kranju.

Natančneje poizvé se pri (1097—10)

Jožefu Fello v Kranju.

Št. 21.340.

(1328—1)

Stanovanje v najem!

V Mestnem domu

v Ljubljani je v II. nadstropju ležeče, iz 3 sob, kuhinje, shrambe, drvarnice in kleti obstoječe

stanovanje

takoj ali pa od 1. avgusta letos oddati v najem.

Pogoje je izvedeti pri podpisnem magistratu o navadnih uradnih urah.

Mestni magistrat v Ljubljani dne 27. junija 1900.

Najboljše in najcenejše pleskarsko olje

in les vzdržujoče sredstvo

je in ostane (632—8)

že nad 20 let preizkušeni

CARBOLINEUM patent Avenarius.

Pred ponaredbami se svari!

Carbolineum-tovarna R. Avenarius

Amstetten Dol. Avstr.

Pisarna: Dunaj, III./1, Hauptstrasse 84.

V Ljubljani ga prodaja J. Spolarič.

Naznanilo.

Na c. kr. veliki gimnaziji v Ljubljani (Tomanove ulice št. 10) se vrše sprejemne izkušnje za vstop v I. razred šolskega leta 1900/1901, dne 16. junija, počeni ob 8. uri zjutraj.

Učenci, ki želijo delati to izkušnjo, naj se spremljani od svojih starišev ali njih namestnikov, oglašé dne 15. junija mej 8. in 12. uro pri gimnazijskem ravnateljstvu ter s seboj prinesó krstni list in obiskovalno spričevalo. Pri oglasitvi je treba plačati pristojbino 6 K 60 h.

Vnanji učenci se k sprejemnim izkušnjam tudi lahko oglašé pismeno, ako pravočasno po pošti pošljejo gori navedeni listini in pristojbino.

Po naredbi c. k. deželnega šolskega sveta, z dne 28. avgusta 1894. l. št. 2354, smejo se učenci, ki po svojem rojstvu in po rodbinskih razmerah pripadajo ozemlju c. kr. okrajnih glavarstev v Črnomlju, Kranju, Novem mestu in Radovljici in ozemlju okrajnih sodišč v Kamniku, Kostanjevici, Mokronogu in Zatičini, v ljubljanski gimnaziji sprejemati le izjemoma, v posameznih, posebnega ozira vrednih slučajih, in to le po dovoljenju c. kr. deželnega šolskega sveta.

Tako dovoljenje si morajo stariši pravočasno preskrbeti neposredno pri c. kr. deželnem šolskem svetu.

V Ljubljani, dne 28. junija 1900.

(1284—2)

Ravnateljstvo c. kr. velike gimnazije.

Razglas.

Na c. kr. cesarja Franca Jožefa državni gimnaziji v Kranju vpisavali se bodo učenci, kateri nameravajo vstopiti v prvi razred,

v soboto, dne 14. julija

od 9. do 12. ure v ravnateljstvu pisarni. Vsprejemne preskušnje vršile se bodo v ponedeljek, dne 16. julija od 1/2. ure zjutraj nadalje.

Dotični učenci pridejo naj v spremstvu starišev ali njihovih namestnikov ter naj prinesó seboj krstni list in zadnje šolsko spričevalo.

Vsprejemna taksa je določena na 6 K 80 vin., ki se bode onim, ki preskušnje ne bi prestali, vrnila.

Učenci, kateri so oddaljeni od Kranja, pa se morejo javiti za vsprejem tudi pismeno, vpsolati morajo krstni list, zadnje šolsko spričevalo ter takso. Vendar pa se morajo v ponedeljek, dne 16. julija pred preskušnjo predstaviti osebno šolskemu ravnatelju.

Ravnateljstvo c. kr. cesarja Franca Jožefa drž. gimnazije v Kranju

(1290—2)

dne 29. junija 1900.